

Практична робота 2

1. Матеріальні активи і виробничі фонди

Задача:

Лісгосп має такі дані:

- будівлі та споруди – 25 млн грн;
- машини та обладнання – 40 млн грн;
- транспорт – 15 млн грн;
- оборотні засоби – 30 млн грн.

Завдання:

1. Скласти структуру виробничих фондів підприємства.
2. Визначити частку основних і оборотних фондів у загальних матеріальних активах.
3. Зробити висновок: чи достатньо збалансовані фонди?

2. Класифікація та оцінка основних фондів

Задача:

У лісгоспі основні фонди оцінюються так:

- первісна вартість – 80 млн грн;
- відновна вартість – 100 млн грн;
- залишкова вартість – 60 млн грн.

Завдання:

1. Визначити коефіцієнт зносу і коефіцієнт придатності фондів.

Коефіцієнт зносу (до первісної вартості):

$$K_{\text{зн}} = \frac{\text{Первісна} - \text{Залишкова}}{\text{Первісна}} ;$$

Коефіцієнт придатності:

$$K_{\text{пр}} = \frac{\text{Залишкова}}{\text{Первісна}}$$

2. Побудувати схему «Первісна – Відновна – Залишкова вартість».
3. Пояснити, які висновки може зробити менеджер.

3. Амортизація основних фондів

Задача:

Вартість машини для посадки лісу – 2,5 млн грн. Термін експлуатації – 10 років.

Норма амортизації за прямолінійним методом = 10% на рік.

Завдання:

1. Розрахувати щорічну суму амортизаційних відрахувань.
2. Побудувати таблицю «Амортизація за роками».
3. Додатково: розрахувати амортизацію за кумулятивним методом у перший рік.

Кумулятивний метод (метод суми чисел років) у нарахуванні амортизації.

Суть методу: амортизація нараховується **нерівномірно**: у перші роки списується більша частина вартості об'єкта, а в останні — менша. Це відповідає логіці, що техніка (або основний засіб) у перші роки працює **ефективніше** й приносить більше доходу.

1. Обчислюється сума чисел років експлуатації:

$$S = 1 + 2 + 3 + \dots + n = \frac{n \cdot (n + 1)}{2}$$

де n – кількість років використання.

2. Амортизація на певний рік:

$$A_i = \text{Первісна вартість} \times \frac{n - i + 1}{S}$$

де i – номер року.

Приклад розрахунку:

Машина вартістю 2 500 000 грн, строк служби 10 років.

1. Сума чисел років:

$$S = \frac{10 \cdot 11}{2} = 55$$

2. Розрахунок на перші роки:

- 1-й рік:

$$A_1 = 2\,500\,000 \times \frac{10}{55} \approx 454\,545 \text{ грн}$$

- 2-й рік:

$$A_2 = 2\,500\,000 \times \frac{9}{55} \approx 409\,091 \text{ грн}$$

- 3-й рік:

$$A_3 = 2\,500\,000 \times \frac{8}{55} \approx 363\,636 \text{ грн}$$

- 10-й рік:

$$A_{10} = 2\,500\,000 \times \frac{1}{55} \approx 45\,455 \text{ грн}$$

3. Разом за 10 років = 2 500 000 грн (вся вартість списується).

У перші роки списується значна частина ($\approx 45\%$ за перші 3 роки). Це дає можливість **швидше повернути інвестовані кошти** та відобразити реальне зниження ефективності засобу.

Тобто, **кумулятивний метод** — це амортизація зі зменшуваними сумами, яка більше підходить для **техніки, що швидко старіє морально чи фізично** (лісові машини: харвестери, форвардери).

4. Показники забезпечення та ефективності

Задача:

У лісгоспі працює 500 робітників. Вартість основних фондів – 100 млн грн.
Обсяг продукції (лісозаготівля і переробка) – 50 млн грн.

Завдання:

1. Обчислити фондоозброєність (на одного працівника). (Фондоозброєність = (основні фонди на 1 працівника).
2. Визначити фондovіддачу та фондомісткість (Фондомісткість це (обернена до фондovіддачі)).

2. Фондовіддача:

$$\frac{\text{Обсяг продукції}}{\text{Основні фонди}}$$

3. Зробити висновок: наскільки ефективно використовуються фонди.

5. Шляхи підвищення ефективності використання фондів

Задача (аналітична):

Уявіть, що ви – керівник лісгоспу. Ваші основні проблеми:

- зношена техніка (коефіцієнт зносу – 60%);
- низька продуктивність праці;
- високі витрати на ремонт.

Завдання:

Складіть план заходів (мінімум 3–4 пункти) для підвищення ефективності використання фондів (заміна техніки, модернізація, цифровізація).

6. Екологічно стале лісоуправління

Задача (ситуаційна):

У регіоні планується інтенсивна вирубка лісу площею 200 га. Проте ця ділянка має високу цінність для збереження біорізноманіття.

Завдання:

1. Запропонувати альтернативні варіанти господарювання (вибіркові рубки, рекреаційне використання).
2. Побудувати схему «Економічні – Екологічні – Соціальні наслідки» кожного варіанта.
3. Визначити, який варіант відповідає принципам сталого розвитку.

7. Соціальна роль лісу та охорона праці

Задача (аналітична):

Лісові підприємства виконують не лише виробничу, а й соціальну функцію: забезпечують населення роботою, створюють рекреаційні зони, зберігають культурні ландшафти.

Завдання:

1. Скласти таблицю «Соціальні функції лісу» (мінімум 5 прикладів).
2. Запропонувати заходи з охорони праці під час лісозаготівлі (мінімум 3–4 приклади).
3. Пояснити, як охорона праці впливає на економічні результати підприємства.